

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Expedita Juris Divini, Natvralis, Et Ecclesiastici Moralis Expositio

Tamburini, Tommaso

Coloniæ Agrippinæ, 1665

Quis dispenset in Irregularitate ex homicidio? paragraph. 17

urn:nbn:de:hbz:466:1-40132

Canones Irregularitatem addixerunt, nihil distinguentes. Nec verum est, perinde esse membrum arefactum ab homine vivo recidere, ac recidere à cadavere, qui est homo mortuus: membrum enim, quamvis arefactum, aliquid facit ad integritatem hominis vivi, & quamvis nihil faceret, cenè mutilum absolute vocare non potes illum, qui membrum, licet arefactum habet.

38. Qui plura membra alicui mutilat, an plures incurrat Irregularitates, supra dixi §. 10. à n. 14.

Qui item dubitat, se mutilasse, an Irregularitatem te cenere debeat, dixi item supra cap. 5. §. 10. n. 10.

§. XVII.

Quis dispense in Irregularitate ex Homicidio.

Diversi Juris est dispensatio Irregularitatis ex defectu lenitatis, quæ ex dictis incurritur à Ministris Justitiæ, & à Militibus in Bello offensivo justo, & dispensatio ex homicidio injusto casuali, & dispensatio ex homicidio injusto, & denique dispensatio Irregularitatis ex mutilatione. Separatim igitur de singulis est dicendum.

2. Cum autem hic loquamur de dispensatione, ejus natura semper requirit causam, adverte, quoties nos dictum sumus, hunc, vel illum posse dispensare, semper intelligendum esse cum causa proportionata ad gravitatem Irregularitatis, juxta ea, quæ dicuntur in Tractatu de Dispensatione. Hanc monitionem hic apposui, propter frequentes dispensationes quæ circa Irregularitatem ex Homicidio expediuntur, ceterum in omnibus dispensationibus prædictis, & in posterum dicendis, eam esse apponendam, discretè pronuntio.

Quis possit dispensare in Irregularitate ex defectu lenitatis?

3. Summum Pontificem posse, nimis est manifestum, Quid Primo, de Episcopo?

4. Decem & octo Doctores enumerat, licet eos non sequatur, à Pasqualigo, docentes, posse Episcopum dispensare in Irregularitate ex defectu lenitatis: Ducunt autem hi proba-

a Pasqu. q. mor cont. 3 q. 226.

tionem allatæ doctrinæ à concessione Episcopis data à Tridentino, à concessionemque esse datam, ita deducunt.

5. Datur Episcopis facultas dispensandi in omni Irregularitate, præter illam, quæ est ex Homicidio injusto voluntario: sed Irregularitas ex defectu lenitatis non est ex Homicidio injusto voluntario, ergo de illa datur facultas Episcopis.

6. Vides, fundamento, quam apparenter solido, ii Doctores innuntur? Quod tamen, etiam indiligenter, expensum mihi, tibi, aliisque levissimum apparebit. Falsa enim omnino est dicti Argumenti Major; Siquidem Tridentinum non dicit Episcopis dari facultatem dispensandi in omni Irregularitate, præter illam, quæ est ex homicidio injusto voluntario, sed dicit, dari facultatem dispensandi in omni Irregularitate proveniente ex delicto occulto. At Irregularitas ex defectu lenitatis, nequaquam est ex delicto. Profer, Amice, Tridentini verba:

Licet Episcopi in Irregularitatibus omnibus, & suspensionibus ex delicto occulto provenientibus excepta ea, quæ oritur ex homicidio voluntario, & ea, quæ est deducta ad forum contentiosum dispensare.

Cum igitur Tridentinum solum disponat de Irregularitate ex delicto, relinquit Irregularitatem ex occisione justa dispositioni antiquorum Canonum, quæ soli Pontifici, ut omnes scimus, reservatur, ut nobiscum sentiunt viginti tres Doctores citati ab eodem Pasqualigo, quibus adde ipsam à Pasqualigum, aliosq.

7. Neque mirum, si ejusmodi potestate fruatur, tum Commissarius Cruciatæ, tum in ordine ad suos, Prælati Regularium, pro his enim aliqui putant (an probabiliter, dicitur alibi) adesse Pontificis concessionem, quæ non est pro Episcopis.

8. Dicit Diana e ex Lessio, d per Epicheiam concedi id etiam Episcopis; sed Respondeo, te nimis gratis fingere hanc Epicheiam universalem circa concessionem ejusmodi dispensationis, quæ res universaliter non admodum est necessaria. Epicheia autem solum in necessariis quibusdam casibus insolitus locum habet. Nec auctoritatem Lessii obtendas; is enim id non dicit in libris de Justitià a se editis, sed in posthumis quibusdam commentariis, certe non magnæ auctoritatis mihi, & aliis.

Quia du. 6. n. 11

Qua possit dispensare in Irregularitate ex Homicidio injusto casuali?

9. Maxime recolendum est, quod nam sit homicidium casuale, quod merè voluntarium, nam casuale fit non ex directa voluntate occidendi, sed aliud intendendo, quale etiam supra diximus, esse homicidium factum in sui defensionem, excedendo limites debitos; tunc enim non intendit quis alium occidere, sed se defendere. Voluntarium autem fit ex directa voluntate occidendi, quale non ex probabiliore sententia dicitur paragrafo 6. numero 5. non solum esse homicidium ex insidiis, & alias praefconsultatum, sed etiam factum in tixa subitanea, quamvis illud fieri in eo tantum calore intendatur. Id, inquam, maxime recolendum est, ut bene intelligatur, quantum se extendat ea potestas, quae sola est ad dispensandam Irregularitatem ex homicidio casuali, non autem ex homicidio voluntario.

10. Iam vero potestatem dispensandi in Irregularitate ex homicidio casuali occulto, & non deducto ad forum contentiosum, praeter Pontificem, de cuius potestate dubitare, esset in meritis caecutite, inveniri apud Episcopos respectu suorum ovium, est a certum ex Tridentino sess. 24. c. 6. de Res.

At vero dispensationem ex eodem homicidio casuali publico non esse apud dictos Episcopos, nisi ipsis committatur à Pontifice, disponit idem Tridentinum sess. 24. c. de Res. Eius verba haec sunt: Si quis propter homicidium casuale, vel causa defensionis incidit in irregularitatem, cui iure quodammodo Dispensatio ad omnes Ordines, Beneficia & Dignitates debeat, ipsius causa committatur loci Ordinario, aut, ex causa, Metropolitana, qui, non nisi causa cognita, & probatis precibus, ac narratis, nec aliter, dispensare possit. At, si irregularitas contracta sit propter homicidium voluntarium, carebit perpetua spe dispensationis, &c. Nota illud (causa cognita & probata, &c.) id enim significat, Concilium hic loqui de homicidio casuali publico.

Non est igitur credendum à Marchino absolute concedendum posse Episcopum dispensare Irregularitatem ex homicidio casuali publico, seu notorio, ut merito cum aliis non creditur Leander. c.

11. Illud tamen hic habet ex Henriquez, in Diana p. 11. hac Irregularitate ex homicidio casuali, quamvis publico, & deducto ad forum contentio-

sum, posse ab Episcopo dispensari ad Minores Ordines, & ad simplex Beneficium; Cum enim de his directe non agat Tridentinum, servandum est Jus commune, quod haec Episcopis concedit. An quoad eosdem Minores idem dicere possimus in Irregularitate ex homicidio voluntario, dicam mox numero vigesimo secundo.

Qua possit dispensare in Irregularitate ex Homicidio voluntario.

12. Falsum, & nulla ratione firmum iudicandum cum communi sententia est contra Abbatem, Irregularitatem ex homicidio voluntario esse inductam Jure Divino. Quare in illa posse dispensare Summum Pontificem, indubitatum est.

Quod si in aliquibus Textibus haec dicitur indispensabilis, ideo dicitur, quia difficillime obtinetur, & cum quibusdam oneribus v. g. ut dispensatus abstinere ab altari per triennium, ut non celebret in loco delicti, ut ingrediatur in Ordinem aliquem Religiosum, &c.

Lege Pyrrhum & Corradum, & Marcum b a Pyrrh. Leonem, qui referunt, explicantque formulam petendam huiusmodi dispensationis sive immediate à Summo Pontifice, sive, quando homicidium est occultum, per Pœnitentiarium, sive per Datarium, quando est publicum. Leo in pra-

13. Circa illam conditionem, quam solet Pontifex apponere, ne Dispensatus celebret in loco delicti, dubitatum nudius tertius fuit, an excludantur Suburbia. Occidisti v. g. hominem Panormi, ob hunc dispensationem celebrandi, sed non in loco delicti, potesne celebrare in Ecclesia v. g. Capue notum, vel S. Theresiae, vel S. Antonii, quae sunt extra muros Civitatis?

14. Respondeo cum Diana, b posse, siquidem in modis suburbia non veniunt sub nomine Civitatis, esto veniant in favoribus. Idem in lege latius disputatum, & limitatum quoad Interdicta. Diana p. 4. tr. 4. re 123.

15. Vides autem in hac responsione à Diana supponi, idem esse (in loco delicti) atque (in Civitate, ubi commissum est delictum) Quoniam vero in rigore non idem est, Locus, ac Civitas, ideo rursus dubitatum fuit, An prohibitus celebrare in loco delicti excludat alia loca ejusdem Civitatis? Occidisti verb. gr. hominem in Vicinia Domus Profef-

sa, vel in Parochia Sancti Nicolai, &c. potes ne celebrare in Templo Parochia Sancti Antonij sito in eadem Civitate, sed non in eodem vico, quo in loco, commissum fuit delictum?

a Pyrh.
Conrad. l.
5. de Dispens.
c. 1. n.
15.

16 Respondeo, Pyrrhus & Conradus videntur favere sententia affirmanti, sic enim habet: *In Dispensatione hac imponitur aliquando, ut Orator in loco commissi delicti, & quandoque (quod idem est) in Ecclesia loci, ubi commissum est delictum, nunquam celebret. Quod si fuerint dua Ecclesia a quae viciniores loco delicti, intelligitur de utraque, ut declaravit Clemens. VIII. Hæc Pyrrhus. Ubi vides ipsum putare idem esse (in loco delicti) atque (in Ecclesia loci, ubi commissum est delictum) unde quis argumentari sic posset: Si prohibitio sit, ne Orator celebret in Ecclesia loci delicti, potest in alia Ecclesia remotiore; Ergo, si prohibitio sit, ne celebret in loco delicti, poterit in alia Ecclesia remotiore, quam vis existente in eadem Civitate.*

17 Sed profecto mihi id non probatur; amplius enim quid est in loco, quam in Ecclesia, & puto nomine loci intelligi, in hac materia dispensationis Irregularitatis ex homicidio totam Civitatem. Esto enim, in Jure Civili relegatus ab aliquo loco non intelligatur relegatus à tota Civitate; tamen in nostra materia Irregularitatis clarè apparet, Pontificem nolle, ut dispensatus celebret in loco, ubi cum aliorum scandalo facilè sciatur, homicidam celebrare; facilè autem, & sciretur, & videretur à Civibus, qui modo in unam eiusdem Civitatis Ecclesiam, modo, in aliam confluere, ad audiendum Sacrum, solent.

DE EPISCOPO.

18. Certè Episcopus nihil potest circa dispensationem Irregularitatis ex homicidio voluntario injusto, sive publicum sit, sive occultum, quia absolute omnem Irregularitatem ex homicidio injusto voluntario promanantem excipit Tridentinum, quale etiam est homicidium in subita rixa, ut diximus num. 9.

19. Sunt aliqui, qui dicunt homicidium injustum voluntarium, si sit occultum, vel non inducere Irregularitatem ullam, vel si inducat, eam esse dispensabilem ab Episcopo.

20. Utrumque dictum est nimis falsum, nam quoad prius, omnes Canones edicunt, omnesque Doctores dicunt absolute oriri Irregulari-

tatem ex homicidio injusto voluntario: At non ne homicidium occultum, homicidium est? Verum de hoc dixi universaliter supra cap. 5. §. unico.

21. Quoad posterius: Cum Concilium Tridentinum discretè, & absolute dicat, Episcopum non posse dispensare in Irregularitate ex homicidio voluntario, nec distinguat, de noto, vel ignoto, de occulto, vel publico, qua veritate poteris affirmare solum publicum à Concilio Episcopo denegari?

22. Sed potestne Episcopus Irregularem hunc ex homicidio voluntario dispensare, saltem ad receptionem Minorum Ordinum, & ad usum jam antea receptorum, & ad Beneficium simplex? Dico Irregularem hunc, nam de Irregulari ex homicidio casuali jam diximus paulo antea num. 12.

23. Respondeo, non a posse. Ratio est, quia Tridentinum b licet videatur initio limitare potestatem Episcopi dispensandi in hac Irregularitate ad Sacros Ordines, deinde tamen addit: *Omni Ordine, ac Beneficio, & Officio Ecclesiastico perpetuo careat*: quæ certè locutio omnium ordinum, etiam Minorum usum, & receptionem, & omnium Beneficiorum acquisitionem, etiam simplicium comprehendit. Non est tamen improbableem mentem Tridentini fuisse, ut Episcopus possit usum Minorum Ordinum antea receptorum huic Irregulari concedere, non vero receptionem aliorum Beneficiorum autem simplicium acquisitionem, ideo concedere Irregulari huic non potest Episcopus, quia Tridentinum sub eadem clausula confertur prohibet Irregulari Beneficium curatum, ac simplex. Quoniam ergo certum est Episcopum non posse dispensare ad Curatum, nec ergo ad simplex poterit. Lege Henrici. c. alioque, nec omittas Gasiam, d qui notat Pensionem, licet Ecclesiasticam, cum non sit propriè Beneficium, homicidam hunc ab illius receptione nequaquam excludit id, quod nos etiam diximus supra cap. 6. §. 3. nu. decimo.

Qui possit dispensare in Irregularitate ex Mutilatione.

24. Quod possit Summus Pontifex nimis est manifestum. An possint Prælati Regularem, vel Commissarius Cruciatæ infra universaliter, & ferè remissivè.

25. Quoad

23. Quoad Episcopos ergo hic est brevis sermo, & Affero, eos posse dispensare in Irregularitate ex mutilatione occulta, quia id ipsis conceditur à Tridentino d. 6. s. 24. c. 6. dum enim Tridentinum concedit Episcopis, ut possint in omnibus Irregularitatibus ex delicto occulto provenientibus dispensare, excepta Irregularitate ex homicidio voluntario, cum mutilatio non sit homicidium, clarè sequitur, Irregularitatem ex mutilatione occulta non esse exceptam, & ita tenet communissima sententia, a sive mutilatio sit facta alteri, sive ut dixi c. 5. §. 2 sibi ipsi

26. Obstat tamen Sanchez, b quia in mutilatione, inquit, ex delicto adest etiam defectus lenitatis, qui ab Episcopis non dispensatur, cum ipsis solum sit concessa potestas dispensandi ex ea parte, qua mutilatio est delictum, non vero qua deficit à significatione lenitatis Christi.

27. Sed facile Respondeo, nam Tridentinum, dum concedit Episcopis potestatem dispensandi Irregularitatem contractam ex delicto, concedit etiam potestatem dispensandi Irregularitatem ex defectu lenitatis, quæ imbibitur in ipso delicto; si qua tamen illa ibi imbibita sit, quod supra a negandum esse, ex probabili sententia, diximus, dum docuimus, Irregularitatem ex defectu lenitatis, solum contrahi à Ministris Iustitiæ. Ratio autem, quod id etiam concedat, est, quia Tridentinum absolute concedit potestatem dispensandi, Irregularitatem ex Mutilatione, ut deduximus num. 25. ergo cur tu limitare illam velis? Et quidem, si esset hæc potestas limitanda Episcopo, non posset ipse absolute dispensare in Irregularitate ex homicidio casuali occulto, quia in illo semper esset imbibita Irregularitas ex defectu lenitatis, & tamen omnes concedimus ex vi huius loci Tridentini eos posse. Adde novum esse cognoscere duas Irregularitates ex eodem actu provenientes, à ut supra contra Merollam pluribus expendimus.

28. Irregularitatem ex voluntaria mutilatione publica non potest Episcopus dispensare, quia id ipsi non conceditur à Tridentino. Solum in casuali publica posse, non mihi videtur improbabile, licet apud neminem legerim, eum illis tamen limitationibus, quas poscit idem Tridentinum sess. 14. c. 7. Nam quamvis ibi Tridentinum loquatur de Irregularitate ex

homicidio casuali publico, tamen idem videtur esse de Irregularitate ex mutilatione publica casuali

Si sit publicus ipse defectus membri mutilati, sed delictum fuerit occultum, posse ab Episcopo dispensari diximus cap. c. 6. v. 3. num. 24

Monitio pro Imperatore Dispensationis Irregularitatu ex Homicidio.

29. Adverte, Lector, nequaquam valere, sed esse subrepticam dispensationem Irregularitatis pro secundo homicidio commisso, nisi facta sit mentio de dispensatione data pro primo. Rationem huius doctrinæ habuisti à me b supra satis.

Quid si quem occidi, erat Sacerdos, vel Religiosus, vel Pater, &c.

Respondeo, de his, cum pertineant ad tractationem de Dispensationibus satis sit, si inquam, te ea videre posse apud Pyrrhum & Conradum, qui rectè advertit, in petitione Dispensationis Irregularitatis ex homicidio omnes ipsius homicidij qualitates esse prorsus exprimendas.

§. XVIII.

Quid possit Commissarius Cruciatu quoad Dispensationem Irregularitatu prædicta, immo, & aliarum.

Et Remissivè, quid possit ipsa Bulla, & Prælati Regularis.

1. Commissario Cruciatu his verbis conceditur potestas dispensandi Irregularitates quasdam in Bulla, apud Ludovicum d. à d. Lud. à Cruce. Et, qui Commissarius deputatur, datur facultas dispensandi, & componendi super Irregularitate cum huic, qui quibusvis unquam Consuetis Ecclesiasticis legatis, Missis, & alia Divina Officia, non tamen in contemptum Clarissimi, celebrant, seu alijs se illi immiscuerunt.

2. Et super alia qualibet Irregularitate (præterquam ratione homicidij voluntarii, ac Simonia, vel Apostasia à fide, aut Hæresis, vel propter malam Ordinum susceptionem, contractam) cum retentione Beneficiorum, & fructuum in eis perceptorum, & Infamia, ac Inhabilitate exinde provenientia, abolitione, & executionis Ordine non male susceptorum restitutione. Hactenus Bulla, cuius

2 AVA
alios citans
p. 2. d. 6.
s. 5. 5. d. 6.
3.
b Supr. l.
8. r. 2. de
matr. c. 8.
5. 2.
c Pyrrh.
Conrad. l. 6.
5 de Dis-
pens. c. 10.

Distor.
h. 25, al-
lari à Bar-
lufm. Conc
Trid. sess.
14. c. 6. de
Iust. n. 4. 1.
quod, adde
Laud. 10.
noct. 10.
inferens de
Irreg. r. 2.
c. 27. q. 14.
de sanc. in
p. cap. De
tal. l. 1. c. 10
1. 49. cui
n. 10.
Trid. c. 10.
in Trid. lau-
d. r. 2. q. 14.
10.
c. Supra c.
5. §. 2. n.
16.
d. Supra c.
1. §. 5. n.
10.
10.
10.
10.
10.
10.